

DET ÄR SJÄLVA DET EKONOMISKA SYSTEMET, SOM VI MÅSTE SE ÖVER OCH ÄNDRA

*Av Jakob Mikkelsen, ordförande JAK Danmark. Förkortad artikel i
J.A.K.bladet n1 -2014. Översättning och bearbetning av Eva Stenius*

Vilka är de grundläggande problemen i det nuvarande ekonomiska systemet?

Det första är helt enkelt missuppfattningen att man kan tjäna pengar på pengar. Med sin egen begränsade överblick kan man naivt tro det, men det stämmer inte. Man kan på sin höjd skapa en obalans till sin egen fördel, så att några andra får mindre i samma grad som man själv får mer.

Pengar är och förblir ett bytesmedel för att underlätta vardagen, och pengar har inget värde i sig själv.

Pengar representerar köpkraft, och därför bör det vara balans mellan varuutbudet och köpkraften. När det inte gör det går det galet

Vi kan befinna oss i en kreditkris fastän bankerna svämmar över av pengar, som inte lånas ut p.g.a. olika restriktioner.

På så sätt blir det för lite pengar i systemet, i den reala ekonomin, och vi får en nedåtgående spiral.

Politikerna försöker göra något, men kan bara införa åtstramningar, som resulterar i ännu mindre pengar, och de har mycket begränsad inflytande på penningkapandet.

Det är en mycket olycklig sammanblandning av medborgarnas dagliga penningomsättning och spekulationsekonomin.

När Jesper Ragnvid i Danmark talar om att 6% av bankmarknaden var osund, har han inte räknat med de banker som räddades av statliga räddningspaket.

Egentligen handlar det om en helt annan mycket problematisk storleksordning.

Därför borde vi skilja den dagliga hushållsomsättningen för privatpersoner och verksamheter från de riskbetonade investeringar, som också försiggår i bankerna.

Dessa olika bankverksamheter kan åtskiljas genom att förvandla existerande banker till investeringsbanker, som inte har rätt att låna ut eller spekulera med folks inestående medel på kontona. Bankerna skulle bara kunna ha inflytande på insatt riskvilligt kapital. De skulle fortfarande kunna erbjuda sina kunder service i form av lönekonton – en

service, som de skulle kunna ta betalt för. Men de skulle ställa säkerhet för dessa medel i form av insättning till nationalbanken med samma belopp. På detta sätt slipper vi insättningsgarantin, som automatiskt täcker alla insättningar utan begränsningar. Alltså bortsett från de insättningar folk gör i investeringsbanken för att få avkastning på sina pengar.

Men var ska folk placera sina besparingar om de inte vill riskera att bli av med dem om det inte finns bankgaranti?

Det vore här en möjlighet att skapa en samhällsbank, som människor och verksamheter riskfritt kunde placera sina överskottsmedel i. Samhällsbanken ska ha flera uppgifter. Dels, som nämnts, ta emot insättningar från folk och verksamheter, som inte är ute efter avkastning, men efter säkerhet och en önskan att bidra till finansiering av lokala sunda projekt.

Samhällsbankens huvuduppgift ska vara att finansiera fast egendom och statliga och kommunala projekt, där pengarna är säkra. Här blir alltså insättningsgarantin 100%

Skapandet av nya pengar ska ske i Riksbanken, som på så sätt får makt över penningmängden. (både sedlar och mynt som nu, men även digitala pengar), som ställs till förfogande både åt investeringsbankerna och Samhällsbanken efter behov. Det är en poäng i att penningsskapandet är räntefritt; så slipper vi skuldspiralen, som förorsakas av ränteprincipen. (Kravet på räntebetalning motsvaras ju inte av en motsvarande ökning av produktionen, det bildas bara mera skuld)

Jag vet att detta kan vara svårt att förstå, om man är van vid att tänka på förtjänst och investeringar med snabb avkastning. Emellertid vore det bäst att slippa dessa ide'er, eftersom dessa tankegångar stimulerar girigheten.

Samfundsbanken är, som synes, inte som alla andra banker. Den ska bestå av ett nät av avdelningar över hela landet, med folkvalda styrelser, inte politikerstyrda. På detta sätt försöker vi säkra den lokala förankringen till gagn för lokala investeringar och lokal utveckling. Dessa avdelningar av Samhällsbanken står inte i motsättning till investeringsbanker, utan tvärtom som konstruktiva samarbetspartner. Samhällsbanken leds av en representantskapsvald styrelse och en av denna anställd personal. Samhällsbanken utser hälften av Riksbankens ledamöter.

I TV2 News var den ekonomiska krisen på dagordningen (22 sep. 2013) och på tal om vad man hade lärt sig av krisen var ett av svaren:” Vi ska komma ihåg att bankrådgivaren inte alltid tillvaratar kundens intressen, utan i första hand är en säljare av bankprodukter.” En annan viktigare lärdom borde vara att vi skall vara mer öppna för nya tankar och nya ekonomiska modeller och låta oss inspireras av vad som händer i periferin. Det är härifrån allt nytänkande kommer även om det är svårt att fatta om man själv sitter i centrum!